

СИЛАБУС
освітнього компоненту
«Сучасна соціальна робота»
2025 – 2026 навчальний рік

Освітня програма: «Соціальна робота та соціальна педагогіка».
Спеціальність: 231 Соціальна робота
Галузь знань: 23 Соціальна робота
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Викладач	Захарова Наталя Миколаївна, к.пед.н., доцент кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти
Посилання на сайт	https://edu.bdpu.org/course/view.php?id=685 https://dspace.bdpu.org/handle/123456789/1133
Контактний телефон	0957976650
E-mail викладача	zaharovanatalia@ukr.net
Графік консультацій	вівторок: 13.00-14.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні/семінарські/лабораторні заняття	Самостійна робота	звітність
150	18	24	78	екзамен

Семестр: весняний.

Мова навчання: українська.

Ключові слова: соціальна робота, моделі, методи, технології соціальної роботи.

Мета курсу: ознайомлення здобувачів вищої освіти з сучасними теоретичними концептуалізаціями соціальної роботи, теоретико-методологічними засадами розвитку соціальної роботи як науки та фаху, її особливостями в українському контексті; моделями конкретних соціальних та психолого-педагогічних інтервенцій, практичними інструментами діяльності соціального працівника з надання допомоги різним верствам населення в різних соціальних умовах.

Предмет курсу: сучасні інструменти, технології соціальної роботи в умовах соціальної невизначеності

Компетентності та програмні результати навчання:

Програмні компетентності:

ЗК-6 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК-1 Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів. основних її напрямів (психологічного, соціального, юридичного, економічного,

СК-9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів, в тому числі на етапі раннього втручання.

Результати навчання:

ПР-5 Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПР-11 Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин

ПР-7 Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань, в тому числі на етапі раннього втручання.

Зміст курсу:

1. Сучасна соціальна робота як наукова та професійна діяльність
2. Теоретичні основи практики соціальної роботи
3. Соціальна робота як професійна діяльність
4. Теоретико-методологічні основи соціальної роботи: моделі, підходи
5. Класичні та сучасні моделі індивідуальної соціальної роботи
6. Комплексні моделі втручання
7. Ресурсноорієнтовані моделі соціальної роботи
8. Інноваційні та цифрові моделі соціальної роботи
9. Управління та менеджмент у соціальній роботі
10. Професійний розвиток та самозбереження соціального працівника
- 11.

Методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, лекція, семінари бесіда (вступна, бесіда-повторення); наочні (ілюстрування за допомогою електронного опорного конспекту); практичні: (вправи, кейси, моделювання життєвих ситуацій); методи стимулювання навчальної діяльності (метод навчальної дискусії, метод опори на життєвий досвід здобувачів, створення ситуацій пізнавальної новизни); методи контролю і самоконтролю (метод усного контролю (метод письмового контролю, метод тестового контролю).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): навчальний курс складається з лекцій, семінарських занять, самостійної та індивідуальної роботи. Лекційні заняття передбачають ведення письмового конспекту. Підготовка семінарських занять передбачає усне опрацювання теоретичних питань та дискусію за темою. Підготовка завдань до самостійних та індивідуальних робіт здійснюється у друкованому вигляді (формат MicrosoftWord або PowerPoint (де необхідно) за визначеним шаблоном та передбачає усне опитування здобувачів протягом семінарського заняття до теми або на груповій/індивідуальній консультації.

Політика використання штучного інтелекту: Інструменти штучного інтелекту (ШІ), такі як ChatGPT, Grammarly, Claude, Gemini та інші подібні платформи, можуть бути використані здобувачами освіти для підтримки самостійної та індивідуально-дослідної роботи. Це включає написання чернеток, перевірку граматики, генерацію ідей або обробку даних тощо. Використання має бути етичним і усвідомленим та не замінює особистий аналіз і висновки здобувача.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: *технічне* (комп'ютер, проектор); *програмне* (MicrosoftOffice: PowerPoint, Word, Moodle, репозитарій); *наочність* (презентації у форматі PowerPoint).

Система оцінювання та вимоги:

Форма підсумкового контролю успішності навчання екзамен

Розподіл балів, які отримують здобувачі ВО

Поточне тестування та самостійна робота								Середнє арифметичне за поточну роботу (максимально 50 балів)	Екз.	Сума
Тема 1		Тема 2		Тема 3		Тема 4				
1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1.	4.2			
25		25		25		25				
Тема 5		Тема 6		Тема 7		Тема 8				
5.1	5.2	6.1	6.2	7.1	7.2	8.1	8.2			
25		25		25		25				
Тема 9		Тема 10		Тема 11		Тема 12				
9.1	9.2	10.1	10.2	11.1	11.2	12.1	12.2			
25		25		25		25				
Тема 13		Тема 14		Тема 15		Тема 16				
13.1	13.2	14.1	14.2	15.1	15.2	16.1	16.2			

25	25	25	25			

Приклад за виконання курсового проекту (роботи)

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до 25	до 50	до 25	100

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених планами семінарських, самостійних та індивідуальних робіт. За вивчення кожної теми максимально нараховується 25 балів, з них: 5 бал. – усна відповідь, по 5 бал. за самостійну та ІНДЗ, 10 бал – тест.

Критерії оцінювання семінарського заняття (усна відповідь)

«5» бали – повно, змістовно, з посиланням на наукові джерела, цитування авторів, зв'язок з попередньо вивченими темами та проекцією на професійну діяльність, повна відповідь на уточнюючі питання, часткова опора на конспект.

«4» бали – достатньо повно, з посиланням на наукові джерела, відповідність темі та плану, зв'язок з попередньо вивченими темами та проекцією на професійну діяльність, об'ємна відповідь на додаткові питання, часткова опора на конспект.

«3» бали – неповне розкриття змісту питання, неповна або негрунтовна відповідь на додаткові питання, допущені незначні помилки під час відповіді, опора на конспект.

«2» бали – часткове розкриття програмного питання, слабке знання базових понять і показників, неповна або відсутня відповідь на додаткові питання, читання з конспекта.

«1» бал – підготовлено письмовий фіксований виступ без усної доповіді.

На занятті заохочується активність здобувачів, участь в обговоренні питань. Висока активність на семінарському занятті (від 3 і більше змістовних доповнень) оцінюється від 1 до 3 балів; середня активність – (доповнення не повні, часткове повторення попереднього доповідача) від 1 до 2 балів.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Самостійна робота є частиною підготовки здобувача до заняття. Проводиться у формі письмової відповіді на теоретичні питання. У складі письмової роботи міститься один-два теоретичні питання.

«5» бали – повна, обгрунтована відповідь на питання аналітичного та пошукового характеру («проаналізуйте», «дайте пояснення», «підібрати», «згрупувати»...).

«4» бали – не досить повна відповідь, недостатня аргументованість на питання аналітичного та пошукового характеру («проаналізуйте», «дайте пояснення», «підібрати», «згрупувати»...).

«3» бали – неповні відповіді на запитання, грубі помилки при висвітленні теоретичного матеріалу.

«2-1» бали – часткове виконання завдання, відсутність власної точки зору на питання.

Критерії оцінювання індивідуально-дослідних завдань

ІНДЗ є частиною підготовки здобувача до заняття. Проводиться у формі письмової відповіді на теоретичні питання, але впливає на формування фахових компетентностей здобувача. У складі письмової роботи міститься одне завдання.

«5» бали – повна, розгорнута відповідь на питання дослідного та творчого характеру, (інноваційні форми презентації – історична реконструкція, відеофрагменти, фільми, художні ілюстрації, схеми); ґрунтовні аналітичні матеріали, реферативні повідомлення; соціальне моделювання.

«4» бали – не досить повна відповідь на питання дослідного та творчого характеру (інноваційні форми презентації – історична реконструкція, відеофрагменти, фільми, художні ілюстрації, схеми); не достатньо обґрунтовано аналітичні матеріали, реферативні повідомлення; соціальне моделювання.

«3» бали – неповні відповіді на запитання, грубі помилки при висвітленні теоретичного матеріалу; недостатно змістовного матеріалу.

«2-1» бали – часткове виконання завдання, відсутність власного бачення вирішення завдань.

Оцінювання виконання тестових завдань

Тестові завдання до кожної теми нараховують 10 питань. Кожна правильна відповідь (за ключем) оцінюється в 1 бал. Максимальна сума балів за тест – 10.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Форма і терміни семестрового контролю з ОК для денної та заочної форми навчання визначаються робочим навчальним планом спеціальності, розкладом сесії і включають проведення екзамену.

Семестровий контроль проводиться у формі усного опитування (за програмою екзамену, розробленою для екзамену з цієї дисципліни). Викладачем формуються білети, здобувач тягне білет, письмово формує відповіді на питання до білету і в ході усної співбесіди дає відповіді. Форма проведення семестрового контролю зазначається в робочій та навчальній програмах.

Максимальна кількість балів, що нараховується за екзамен 50 балів.

Таблиця 2

Критерії оцінювання (усних відповідей)

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно» 40 – 50	Відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Спостерігається глибоке володіння матеріалом, здобувач висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.
«Добре» 15 – 39	Відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершено висновками, виявлене вміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, неточності, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене власне ставлення до змісту питань.
«Задовільно» 1 – 14	Відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; здобувач у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу.

ПІДСУМКОВА ОЦІНКА

За підсумками вивчення освітньої компоненти здобувач вищої освіти може отримати 100 балів (50 балів¹ – поточне оцінювання + 50 балів – контрольне оцінювання (екзамен)).

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;

n – кількість залікових кредитів;

50 балів – екзамен.

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час екзамену.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за університетською шкалою	Оцінка ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX
1-34	F

14. Рекомендована література

Базова

1. Актуальні питання соціальної роботи : навч. посіб. / О.М. Денисюк та ін. ;ред. кол.: О.В. Епель, Т.Л. Лях, І.В. Силантьєва. Ужгород: РІК-У,2023. 420с.URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/47338/1/O_%20Epel_T_Liakh_I_Silantieva_APSR_FPSRSO_KS_PSR.pdf.pdf
2. Дослідження у соціальній роботі: Антологія [упор. Т. Семигіна]. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2021. 203 с
3. Здрагат С. Г. Умови реалізації соціальної технології евалюації інклюзивної освіти / С. Г. Здрагат // Грані. 2017. Т. 20, № 4. С. 1016.
4. Закон України «Про соціальні послуги» / Відомості Верховної Ради (ВВР),
5. 2019, № 18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
6. Здрагат С.Г. Евалюація інклюзивної освіти: соціальна технологія її реалізації в українському освітньому просторі [Текст] : автореф. дис. ... канд. соц. наук : 22.00.04 / Здрагат Світлана Геннадіївна ; Класич. приват. унт. Запоріжжя, 2018. 20 с.
7. Іванова І. Методи соціальної роботи (на основі Державних стандартів соціальних послуг). К.: Університет «Україна», 2018. 302 с. URL: <https://www.yakaboo.ua/ua/metodi-social-noi-roboti-na-osnovi-derzhavnih-standartiv-social-nihposlug. Html>
8. Іванова І. Соціальна робота з людьми похилого віку: навч. посіб./Іванова І.Б. — К.: Університет «Україна», 2023. —220 с.
9. Інноваційний потенціал соціальної роботи в сучасному світі: на межі науки та практики : матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції. – Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2021. – 200 с.
10. Коляда Н., Левченко Н. Технології соціальної роботи : Навчальний посібник. Умань : «ВІЗАВІ», 2018. 337 с.
11. Система соціального захисту в Україні : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. О. О. Матрос ; [рец.: Рассказова О. І., Кучер Г. М., Кравченко О. О.]. Умань : Візаві, 2021. 174 с. URL <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/123456789/13916/1/Матрос%20О.О.%20Посібник%20Система%20соціального%20захисту%20в%20Україні.pdf>
12. Соціальна робота: реалії та виклики часу: навчально-методичний посібник. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 219 с. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/34954/Sotsialna%20Robota%20Realii%20Ta%20Vykyky%20Chasu.pdf?sequence=1>

13. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій : практичний посібник / [Т. М. Титаренко, М. С. Дворник, В. О. Климчук та ін.] ; за наук. ред. Т. М. Титаренко /Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2019. – 220 с.

Допоміжна

1. Капська А.Й. Соціальна робота: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
2. Карпенко О. Г. , Романова Н.Ф. теорія та практика соціальної роботи : навчальний посібник / О.Г. Карпенко, Н.Ф. Романова. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2015. – 408 с.
3. Кабаченко Н., Семигіна Т. Сучасні підходи до соціальної роботи з людьми похилого віку // Соціальна політика і соціальна робота. – 2005. – №1.
4. Лукашевич М.П., Семигіна Т.В. Соціальна робота (теорія і практика): Підручник. – К.: Каравела, 2009. – 368 с.
5. Оцінювання потреб клієнтів соціальних служб. Методичні рекомендації для закладів та установ, що працюють із вразливими групами населення / упоряд. Майорова Н.В. К.: ТОВ «ЛДЛ», 2007. – 205 с
6. Синчук С.М., Буряк В.Я. Право соціального забезпечення України: Навч.посіб. / За ред. С.М. Синчук. – К.: Знання, 2006. – 318 с.
7. Соціальна робота в Україні: Навч. посіб. /І.Д. Зверева, О.В. Безпалько, С.Я. Харченко та ін.; За заг. ред. І.Д. Зверевої, Г. Лактіонової. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 256 с.
8. Соціальна робота з людьми, які живуть із ВІЛ/СНІДом: Метод.посібн. За ред.. Т.В. Семигіної. – К.: Вид.дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – С.142.
9. Теорії і методи соціальної роботи: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. Т.В. Семигіної, І.І. Миговича. – К.: Академвидав, 2005. – 328 с.
10. Шахрай В.М. Технології соціальної роботи. Навчальний підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 464 chrome-extension://mhjfbmdgcfjbbpaeojofohoefgiehjai/index.html
11. Технології соціальної роботи : Навчальний посібник з грифом МОН України / О.А. Агарков (керівник авт.кол.), Д.Ю. Арабаджиєв, Т.В. Єрохіна, В.В. Кузьмін, І.В. Мещан, В.М. Попович. Запоріжжя, вид. комплекс АТ «Мотор Січ», 2015. 487 с.
12. Соціальна робота із вразливими сім'ями та дітьми: посібник у 2-х ч.: Ч.1: Сучасні орієнтири та ключові технології / З.П. Кияниця, Ж.В. Петрочко. К.:ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с. URL: http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1513689_511.pdf
13. Соціальна робота із вразливими сім'ями та дітьми: посібник у 2-х ч.: Ч.2: Ознаки вразливості та специфіка підтримки сім'ї і дитини / за заг. ред. Т.В.Журавель, З.П.Кияниці. К.:ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 352 с. URL: <http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1513689573.pdf>

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org>
3. Медіатека ФДССО
4. Електронна підтримка навчання Moodle БДПУ.